קלפים, סיכות ומטבעות: למה ילדים חוזרים לאסוף?

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · כתבה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *אילו שלושה סוגי אוספים מתוארים בפסקה הראשונה?* – קלפי ספורט; סיכות צבעוניות; מטבעות ישנים ממדינות שונות.

תשובה 2: *ממי קיבל עומר את המטבע הראשון, ומה הוא עושה עם כל מטבע?* – מסבא שלו; הוא שומע מסבא איפה היה המטבע ומחפש את המקום במפה.

3. אילו כללים קבע בית ספר אחד להחלפות? [איתור מידע]

- (א) מחליפים רק בהפסקה, אין הלוואות, ולא לוקחים מילד צעיר קלף שווה בתמורה לפשוט
- (ב) אסור להביא אוספים לבית הספר
- (ג) כל אחד יכול להחזיק רק עשרה קלפים
- (ד) מחליפים רק עם מורה

תשובה 3: מחליפים רק בהפסקה; אין "הלוואות"; אסור לקחת מילד צעיר קלף "שווה" תמורת קלף פשוט.

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *הסבירו את דברי היועצת: "אוסף נותן תחושה של שליטה וסדר". למה זה חשוב דווקא בגיל ההתבגרות?* – כי בגיל הזה הרבה דברים משתנים במהירות ולא בשליטתנו; באוסף הילד מחליט מה נכנס ואיך מסדרים, וזה מרגיע.

5. מה המשמעות של הביטוי "שיעור היסטוריה וגאוגרפיה בלי שמרגישים"? [הבנה ופרשנות]

- (א) שיעור שבו אסור להרגיש
- (ב) לומדים ידע על מקומות ותקופות בדרך מהנה, דרך האוסף
- (ג) שיעור משעמם
- (ד) שיעור שמתקיים בחוץ

תשובה 5: שבאמצעות האוסף לומדים על ארצות ועל תקופות בלי שזה מרגיש כמו לימוד.

תשובה 6: *נדב אומר בסוף "אני קצת מפחד לסיים אותו". מה אפשר להסיק מכך על מה שמהנה באוסף?* – שההנאה היא בתהליך – בחיפוש, בהחלפות ובציפייה – ולא רק בתוצאה; כשהאוסף מסתיים, מסתיימת גם ההנאה.

תשובה 7: *השוו בין חפצים במשחק בטלפון לבין חפצים באוסף, לפי דבריו של נדב.* – במשחק יש הרבה חפצים אבל הם לא באמת קיימים; באוסף יש פחות, אבל אפשר להחזיק, להראות ולשמור אותם – הם מוחשיים.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *האם לדעתכם כדאי לבית הספר לאפשר החלפות אוספים בהפסקות? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהכתבה.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (חברויות ומיומנויות / ויכוחים ולחץ כספי / כללים).

תשובה 9: *תכננו "אוסף שלא עולה כסף": מה תאספו, איך תסדרו אותו, ואיזה סיפור הוא יספר עליכם? כתבו 6–8 שורות.* – משימת כתיבה. מחוון: בחירה מנומקת, תיאור הסדר, קשר אישי, שימוש באוצר מילים מהכתבה.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בעידן שבו כמעט הכול נמצא בתוך הטלפון, בהפסקות של כיתה ז׳ שוב מחליפים קלפים, סופרים סיכות ומשווים מטבעות. הכתבה שלפניכם בודקת מה עומד מאחורי התופעה. קראו ושימו לב להסברים השונים.

א **שוק קטן בהפסקה**

בהפסקה הגדולה, בפינת החצר שליד עץ התות, מתקיים מעין שוק קטן. ילדים פורשים על הספסל אלבומים מלאים בקלפי ספורט, מחליפים, מתמקחים ומתווכחים. "יש לי כפול של השוער, מי נותן לי בשבילו שניים?", צועק נדב, בן 12. בצד השני של הספסל, נוגה מראה לחברות קופסה קטנה עם עשרות סיכות צבעוניות. ולידן, בשקט, עומר מסדר בתוך תיקייה מטבעות ישנים ממדינות שונות, כל אחד בכיס פלסטיק משלו.

ב האספנות, כך נראה, חזרה בגדול. מורים בכמה חטיבות מספרים שבשנים האחרונות שוב רואים ילדים עם אלבומים, ואפילו מועדוני אספנים שנפגשים אחרי הלימודים. מה גורם לדור שגדל עם מסכים לחזור לחפצים שאפשר להחזיק ביד?

ג **"זה שלי, אני יכול לגעת בזה"**

ההסבר הראשון שמעלים הילדים עצמם הוא המגע. "במשחק בטלפון יש לי אלף דברים, אבל הם לא באמת קיימים", אומר נדב. "קלף אני יכול להחזיק, להראות, לשמור מתחת לכרית." תמר גבעון, יועצת חינוכית שחקרה את הנושא, מסבירה ש"בגיל ההתבגרות, כשהרבה דברים משתנים במהירות, אוסף נותן תחושה של שליטה וסדר. אני מחליט מה נכנס, איפה הוא עומד, ומתי האוסף שלם."

ד **אוסף כשפה חברתית**

ההסבר השני חברתי. אוסף הוא תירוץ מצוין לדבר עם אנשים. "בתחילת השנה לא הכרתי אף אחד", מספרת נוגה. "ואז מישהי ראתה סיכה על התיק שלי ואמרה 'גם לי יש כזו!'. היום היא החברה הכי טובה שלי." ההחלפות בהפסקה, לדבריה של גבעון, מלמדות גם מיומנויות חשובות: משא ומתן, הוגנות, ועמידה בהתחייבות. "ילד שמבטיח קלף ולא מביא – כל השוק יודע את זה למחרת."

ה **כשהאוסף מספר סיפור**

יש גם מי שהאוסף שלהם קשור לזיכרון. עומר קיבל את המטבע הראשון מסבא שלו, שאסף מטבעות כל חייו. "כל מטבע מגיע ממקום אחר. סבא מספר לי איפה הוא היה, ואני מחפש את המקום במפה." לדברי גבעון, אוספים כאלה הם "שיעור היסטוריה וגאוגרפיה בלי שמרגישים". עומר מוסיף: "גיליתי שאני אוהב היסטוריה, וזה ממש הפתיע אותי."

ו **ומה עם הצד הפחות נעים?**

לא הכול ורוד. לפעמים התחרות על הקלף הנדיר הופכת לוויכוחים, ויש ילדים שמרגישים בחוץ כי אין להם כסף לקנות עוד ועוד חבילות. בבית ספר אחד נאלצו לקבוע כללים: מחליפים רק בהפסקה, אין "הלוואות", ואסור לקחת מילד צעיר יותר קלף "שווה" בתמורה לקלף פשוט. "אוסף צריך לשמח, לא לגרום ללחץ", אומרת גבעון. "יש אוספים שלא עולים כלום: עלים מיובשים, אבנים מהטיולים, כרטיסי כניסה. ההנאה היא באיסוף, לא במחיר."

ז ונדב? בסוף ההפסקה הוא מצליח להשיג את השוער שחסר לו. "האלבום כמעט מלא", הוא אומר, ואז מהרהר רגע: "האמת, אני קצת מפחד לסיים אותו. מה אני אעשה אחר כך?"

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
מתמקחים	מתווכחים על המחיר או על התמורה
אספנות	התחביב של לאסוף חפצים מסוג מסוים
תירוץ	סיבה שנותנים כדי לעשות משהו
הוגנות	התנהגות צודקת וישרה כלפי כולם

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. אילו שלושה סוגי אוספים מתוארים בפסקה הראשונה? [איתור מידע]

2. ממי קיבל עומר את המטבע הראשון, ומה הוא עושה עם כל מטבע? [איתור מידע]

3. אילו כללים קבע בית ספר אחד להחלפות? [איתור מידע]

א) מחליפים רק בהפסקה, אין הלוואות, ולא לוקחים מילד צעיר קלף שווה בתמורה לפשוט
ב) אסור להביא אוספים לבית הספר
ג) כל אחד יכול להחזיק רק עשרה קלפים
ד) מחליפים רק עם מורה

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. הסבירו את דברי היועצת: "אוסף נותן תחושה של שליטה וסדר". למה זה חשוב דווקא בגיל ההתבגרות? [הבנה ופרשנות]

5. מה המשמעות של הביטוי "שיעור היסטוריה וגאוגרפיה בלי שמרגישים"? [הבנה ופרשנות]

א) שיעור שבו אסור להרגיש

ב) לומדים ידע על מקומות ותקופות בדרך מהנה, דרך האוסף

ג) שיעור משעמם

ד) שיעור שמתקיים בחוץ

6. נדב אומר בסוף "אני קצת מפחד לסיים אותו". מה אפשר להסיק מכך על מה שמהנה באוסף? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין חפצים במשחק בטלפון לבין חפצים באוסף, לפי דבריו של נדב. [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. האם לדעתכם כדאי לבית הספר לאפשר החלפות אוספים בהפסקות? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהכתבה. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. תכננו "אוסף שלא עולה כסף": מה תאספו, איך תסדרו אותו, ואיזה סיפור הוא יספר עליכם? כתבו 6–8 שורות.
[משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹